

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14248,Przemyski-Komitet-Samoobrony-Ludzi-Wierzacych.html>
2023-06-10, 04:10

Przemyski Komitet Samoobrony Ludzi Wierzących

Przemyski Komitet Samoobrony Ludzi Wierzących, powstał 4 VIII 1979 w Przemyślu jako reakcja wiernych na postępowanie władz ws. budowy kościoła na osiedlu Kmiecie. Gdy władze nie zezwoliły na budowę kościoła, zdecydowano o rozpoczęciu nielegalnej budowy; zakupiono działkę przy ul. Grunwaldzkiej, stojącą na niej stodołę zaadaptowano na prowizoryczną kaplicę, w Niedzielę Palmową 1979 poświęcił ją bp Tadeusz Błaszczewicz, tydzień później bp Ignacy Tokarczuk odprawił pierwszą mszę św. – rezurekcyjną. 8/9 VI 1979 ks. Adam Michalski z wiernymi rozpoczął budowę (wg projektu ks. Józefa Muchy). Władze nałożyły na ks. A. Michalskiego grzywnę, na poczet przyszłych kar zajęto jego samochód; wówczas ok. 800 wiernych wystosowało prośbę o interwencję do bp. Bronisława Dąbrowskiego, sekretarza Episkopatu Polski. 4 VIII 1979 powstał 20-osobowy PKSLW, wśród organizatorów byli miejscowi opozycjoniści związani z KSS KOR: Stanisław Sudoł, Wit Siwiec, Stanisław Kusiński, Wiesław Kęcik (członek KSS KOR z Warszawy), później dołączył m.in. ks. A. Michalski. Organizatorzy PKSLW powołali się na 82 art. Konstytucji PRL oraz 18 art. Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, ratyfikowanego przez Polskę w 1977, które gwarantowały swobodę wyznania i kultu. W swoim Oświadczeniu żądali zaprzestania represji wobec osób zaangażowanych w budowę kościoła i zwrotu samochodu ks. A. Michalskiemu. PKSLW o swoim powstaniu i celu działania powiadomił Kurię Biskupią w Przemyślu, Sekretariat Prymasa, Podlaski Komitet Samoobrony Ludzi Wierzących oraz KSS KOR i ROPCiO. Informacje o PKSLW kanałami KSS KOR zostały przekazane na Zachód. Deklarację Komitetu z podaniem nazwisk sygnatariuszy odczytano w Radiu Wolna Europa. Pisemne poparcie dla Komitetu wyraziło przeszło 1 tys. osób. PKSLW próbował nagłaśniać również inne przypadki łamania przez władze praw obywatelskich, np.

zakaz katechizacji i uczęszczania na mszę św. podopiecznych Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Głuchych w Przemyślu czy agitację komunistyczną w ZHP, także żądał zwrotu Kościołowi budynków Organistowskiej Szkoły Salezjańskiej w Przemyślu; do VII 1980 wydano 5 komunikatów. SB podejmowała próby zastraszania i skompromitowania członków Komitetu: na przemyskich osiedlach pojawiły się ulotki-paszkwile wykonane i rozklejane przez funkcjonariuszy. 12 X 1979 przed Sądem Rejonowym w Przemyślu rozpoczął się proces organizatorów budowy kościoła: ks. A. Michalskiego i Tadeusza Radochońskiego. Władze zapełniły salę sądową tzw. statystami, S. Sudoła zatrzymano profilaktycznie na 30 godz. Ok. 1 tys. wiernych wyruszyło z osiedla Kmiecie pod gmach sądu, nie dostali się jednak na zamkniętą salę rozpraw (rzekomo zginął klucz). Oskarżeni nie zgodzili się wejść bocznym wejściem; wyrok wydano 15 X 1979 pod nieobecność oskarżonych. Ks. A. Michalski został skazany na 1 rok więzienia w zawieszeniu na 5 lat, grzywnę i pokrycie kosztów sądowych, T. Radochoński na 1 rok w zawieszeniu na 3 lata, grzywnę i pokrycie kosztów sądowych. Mimo szykan kościoła na osiedlu Kmiecie został wybudowany; działalność PKSLW ustała jesienią 1980.

PKSLW był rozpracowywany w ramach SOR krypt. Antena. Do zwalczania Komitetu utworzono specjalną grupę pod kierownictwem kpt. Czesława Wernyka. W jej skład weszło 6 funkcjonariuszy przemyskiej SB z Wydz. III i IV KW MO w Przemyślu.

Artur Brożyniak

[Region Południowo-Wschodni, Przemyśl](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)